

KERTINĖ PARAŠTĖ

Ko tu norėtum Kalėdoms?

Ar jūsų namuose girdimas šis klausimas prieš Kalėdas: „Ko tu norėtum Kalėdoms?“ Mūsų namuose mes tai dažnai girdėjome. Aš atsakydavau maždaug šitai: „Man užtektų kadi-lako arba vasarnamio prie jūros, arba bilieto į Kiniją“. Iš tikrųjų man sunku rimtai atsakyti į klausimą, ko aš norėčiau Kalėdoms. Mano taurė sklindina ir, jeigu turėčiau rimtai atsakyti, mano atsakymas neturėtų nieko bendro su prabanga.

„Ko tu norėtum Kalėdoms?“, mano manymu, yra klaidingas klausimas. Geresnis klausimas būtų: „Ko tam reikia Kalėdoms?“ Prieš keletą metų gavome kalėdinį sveikinimą su šitokiu įrašu: „Jeigu mūsų didžiausias poreikis būtų išgyti informacijos, Dievas būtų siuntęs pedago-



Dailininkė Diane M. Pivonski — iš serijos „Illuminuotasis Zodis“ (senovinė rankraštų iliuminavimo technika, šiuolaikinė Čikagos urbanistinė tematika).

ga. Jeigu mūsų didžiausias poreikis būtų technologija, Dievas būtų siuntęs inžinierių. Jeigu mūsų didžiausias poreikis būtų malonumas, Dievas būtų siuntęs pramogininką. Jeigu mūsų didžiausias poreikis būtų pinigai, Dievas būtų siuntęs biznierių. Bet kadangi mūsų didžiausias poreikis yra, kad mums būtų atleista, Dievas mums siuntė Gelbėtoją. Štai yra Dievo atsakymas į tą klausimą: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą... Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas, kuris yra Viešpats Mesijas“ (Luko 2:10-11).

Mes renkames pamaldoms Kūčių vakarą ir Kalėdų dieną, kad iš naujo priimtume į širdį gerąją Kalėdų naujieną. Palaimintas tas, kuris ateina į pamaldas, pažindamas savo giliausią širdies poreikį, nuodėmių atleidimą. Dar daugiau palaimintas tas, kuris tiki Evangeliją. Jėzus Kristus yra geroji naujiena visiems.

Stebėkitės iš naujo Dievo mielaširdingyste! Būdamas galingas visatos Kūrėjas, Dievas galėjo mus pritraukti savo dinginga jėga. Dievas galėjo pas mus ateiti audringa jūra nakties metu ar stipriu vėju, kuris nušluoja kraštą, ar žemės drebėjimu, kuris sukelia siaubą žmonių širdyse. Arba Jis galėjo mums pasirodyti paslaptingu Šventosios Dvasios išsiliejimu, kaip Jis apsirėškė per pirmąsias Sekmines.

Bet Dievas pasirinko pas mus ateiti kaip vienas iš mūsų. Jis atėjo žmogaus pavidalu ir mes galėjome Jį pažinti ir pamilti. Šiandien mes atkreipiame dėmesį į Kūdikelį Betliejaus edžiose, besimaitinantį prie motinos Marijos krūčių.

Nebijokite šito Dievo. Būdami nusidėjėliai, galėtumėm bijoti Dievo. Bet kas gali bijoti kūdikio? Kam galėtų sukilti siaubas širdyje, pažūrėjus į kliuk-sincio kūdikio veidą? Martynas Liuteris viename kalėdiname pamoksle sako: „Dievybė gali išgąsdinti žmogų. Nuoga dievybė mus gali į baimę nuvaryti. Bet Dievas atėjo pas mus per Savo Sūnų, gimusį iš Marijos, kad paguostų ir sutvirtintų mus“.

Štai ką skelbia angelas išsigančius piemenims: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą. Šiandien jums gimė Išganytojas“. Kūdikis, suvystytas vystyklais, yra Dievo išskynijimas pasaulyje. Todėl jokia baimė čia negali vyrauti. Jis atėjo mums visiems. Atėjęs pasaulin tokiu nuolankiu būdu, Jis pradėjo kelionę, kuri baigėsi ant Golgotos ir prie atviro pri-sikėlusio kapo. Mūsų užduotis yra priimti šią neįkainojamą dovaną ir nebandyti ją aiškinti ar net įsivaizduoti, kad tai dovana, kurios mums nereikia. Kadangi mūsų didžiausias poreikis yra išganymas, Dievas mums siuntė Išganytoją!

Tai yra naujiena visiems žmonėms, bet ypačiai pavargusiems. Čia aš nekalbu apie nuovargį nuo kalėdinių pasiruošimų, bet apie tam tikrą dvasinį nuovargį, dvasinį išsisėmimą ir tuštumą. Gal jūs esate atsitoli-nę nuo Dievo Žodžio. Gal jūs esate dvasinis benamis ir retai ar niekad nelankote pamaldų, tam kad dvasiškai atsigaivintumėte. O gal jūs tiek įsijungę į bažnytinį darbą, kad neturite nei laiko, nei jėgų savo sielą dvasiškai maitinti arba net nerandate pasitenkinimo bažnytniame darbe.

Kalėdų Evangelija jums yra gera naujiena. Jėzus Kristus yra mūsų tikėjimo širdis, o ne kokie nors bažnytiniai darbe-liai, programos ar uždaviniai. Jėzus Kristus nėra dvasinio nuovargio priežastis. Jis žinojo, kada poilsis buvo reikalingas dvasinėje tarnystėje. Jis pažino atgaivinancias vietas, kad galėtų savo misiją vykdyti. Jis at-

Kaip pasitiksime Viešpatį Jėzų Kristų Jo 2000-ąją gimtadienį?

Nepakanka vien laikrodžio rodyklei peržengti tų metų slenkstį

KESTUTIS A.
TRIMAKAS

2000-ieji metai, rodos, dar toli. Tačiau jie yra kažkuo ypatingi. Ir ne vien dėl to, kad jie paženklininti skaičiumi, kuris parodo du tukstančius metų pasibaigimą, o trečią — prasidedant. Jų reikšmė svarbi visai žmonijai.

1978 metais išrinktas popiežiumi, Jonas Paulius II savo pirmoje pastoracinėje enciklikoje *Žmonijos Atpirkėjas* (1979) atkreipė visų dėmesį į besiantinančius 2000-uosius metus: „Laikas jau visiškai priartėjo prie dutūkstantųjų metų [...] Artėjame prie datos, kuri [...] primins mums ir ypatingu būdu atnaujinį supratimą tos pagrindinės tikėjimo tiesos...“

Ir taip įvairiomis progomis, bet ypač savo didžiosiomis pastoracinėmis enciklikomis Jonas Paulius II, primindamas tą besiantinančią sukaktį, ryškino jos svarbą. Štai 2000-ieji metai jau beveik čia pat. Trejus ligtolinius metus popiežius paskelbė ypatingo pasiruošimo laikotarpiu. Dabar dar labiau negu anksčiau popiežius apie visa tai kalba. Kiek vaizdžiai, bet atvira pasakius, jis neriiasi „iš kailio“ ir net iš Vatikano sienų,

* Paskaita, kun. dr. Kestutis A. Trimako skaityta šių metų Ateitininkų studijų dienų programoje. Darbo dienos savaitgalį, rugpjūčio 30 dieną, „Dainavos“ stovyklavietėje, Manchester, Michigan.

sikeldavo prieš saulėtekį mal-dai. Jis priėmė dangiškojo Tevo sutvirtinimą krikšte ir perskai-drinimo įvykyje. Jis sėmėsi jėgų iš To, Kuris Jį palaikė iki Jo prisikėlimo. Kristus, tavo Išga-nytojas, turi atgaivos tavo sie-lai. Nauja pradžia mums kyla iš atsigaivinimo Evangelijoje.

Koks yra mūsų didžiausias poreikis? Evangelija skelbia: „Jums gimė... Išganytojas!“ Šitoji naujiena yra labai sena, bet visada nauja. Mūsų poreikis bu-ti atleistiems yra nuolatinis. Dievo malonė, apreiškta Kris-tuje, yra begalinė.

Aukščiau citavau kalėdinį sveikinimą, kuris minėjo peda-gogus, inžinierius, pramogininkus ir biznierių. Kada Dievas siuntė Jėzų būti mūsų Išga-nytoju, Jis norėjo, kad Jo iš-vaduojanti meilė prasiskverb-tų į visas gyvenimo sritis. Tokiu būdu mes gyvensime Jo vieš-patavimo sferoje. Tai reiškia, kad pedagogai vykdo savo kilnų pašaukimą, kaip ir inžinieriai, verslininkai ir pramogininkai, ir visi žmonės visuose garbin-guose darbuose pasauly, kurie išvydo Kristaus didelę šviesą.

Piemenys sugrįžo su džiaugs-mingom širdim prie savo darbo. Taip pat ir išminčiai, pagarbina Kūdikelį, sugrįžo prie savo pa-šaukimo. Panašiai ir mes ei-sime iš Kalėdų pamaldų į savo



Georges Rouault
The Cleveland Museum of Art

Kristus

Dievo niekas niekada nėra matęs,
tikrai viengimis Sūnus — Dievas,
Tevo prieglobstyje esantis,
mums jį apreiškė.

(Jn 1, 18)

namus ir į savo darbovietes su šviečiančia Kristaus malone mūsų širdyse.

To ir trūksta pasauliui. O Dievas tai suteikia pasauliui. Ką mes gauname iš Viešpaties, ne visuomet yra tai, ko mes no-rime, bet tai, kas mums labiau-sai reikalinga. Jis pažįsta mūsų būtiniausius poreikius. Juo mes galime pasitikti. Jis yra mūsų

Išganytojas. Tuo mes galime džiaugtis ne vien Kalėdų proga, bet kiekvieną dieną mūsų gyve-nime.

„Šiandien... jums gimė Išga-nytojas. Kuris yra Viešpats Kristus!“ Palaimintų ir džiaugs-mingų švenčių!

Hansas Dumpys

Lietuvių evangelikų liuteronų
vyskupas išeivijai

kad išjudintų Kristaus Bendriją ir visą žmoniją.

Kas tas pagrindinis faktas, kurį toji sukaktis primena? Pir-moje savo enciklikoje Popiežius tiesiog cituoja Evangeliją: „Žo-dis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų... Dievas taip pamilo pa-saulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų am-žinąjį gyvenimą“ (Jn 1,14 ir 3,16). Taigi tai faktas, kad prieš 20 šimtmečių Dievo Sūnus tapo žmogum. Tai yra Dievo meilės žmonėms įrodymas. Žmonėms reikia tikėti, kad būtų išgelbėti.

Reikalas eina apie žmonių li-kimą. Kąkada to fakto svarbą žmonės suprato ir emė visos is-torijos metų eigą nuo to laiko skaičiuoti. Popiežius tai irgi la-bai gyvai suvokia, todėl zadina ir visus kitus šio laiko žmones į pilnesnį supratimą.

Laiko srovė sparčiai teka iš praeties pro dabartį į ateitį. Ji nesustos nei ties 2000-aisiais metais, bet pratęsis ir pro juos. Laikui tekant taip nesustoja-mai, būtina yra suvokti tiek sa-vo asmeninio gyvenimo, tiek vi-sos istorijos prasmę. Popiežiaus jautrus kreipimasis gali padėti tą prasmę atskleisti.

Kas atsitiko iki šiol?

Prieš 2000 metų žmogumi gi-mė Dievo Sūnus. Vieni Jį pri-ėmė. Kiti atmetė. Jo priešų ran-kose buvo valdžia ir jėga. Jį nu-žudė. Jo kancija ir mirtis — tai buvo kaina už žmoniją. Jis pri-sikėlė ir tuo savo mokiniams įrodė esantį Dievo Sūnumi. Šie paskleidė tą Gerąją Naujieną kitiems. Ji prigijo, nors ir truk-doma žiaurių persekiojimų. Krikščionybė plėtėsi didelėmis aukomis, nors ji būdavo neretai ir išduodama.

Popiežius skatina sukakties proga pažvelgti į krikščionybės nueitą kelią. Kristaus Geroji Žinia skelbiama jau dvidešimt šimtmečių. Ji buvo ir tebėra nuostabią dinamišką moty-vas. Labiausiai Evangelija užsi-degusieji įrodė jos įtaką esant milžiniškai: net silpnus, klys-tančius, bailius, o kartais net žiaurius, žmones Kristus savo galia pakeitė: baimingį zvejai tapo drąsiais apaštalais, perse-kiojotas Saulius — pagonių tau-tas Kristui atvertusiu Pauliu-mi, o pirmieji krikščionys — moterys ir vyrai — nebešiziz-a-

(Nukelta į 2 psl.)



Bernard Buffet
Vatikano Šiuolaikinio krikščioniškojo meno muziejus

Viešpaties gimimas

... Mes matėme užtekančią jo žvaigždę ir atvykome jo pagarbinti.

(Mt 2, 2)

Šiame numeryje:

Sveiki, sulaukę Viešpaties Gimimo šventės!

Ko iš tikrųjų norime Kalėdoms? • Ruošiantis 2000-ajam Viešpaties Jėzaus Kristaus gimtadieniui • Kelios Martyno Mažvydo „Gesmes ant Adventa“ ir „Gesmes ant Kaledu“ • Dvi Žemaičių monografijos

Hansas Dumpys, Lietuvių evan-gelikų liuteronų vyskupas išeivijoje, jau daug metų tradiciškai „Drau-go“ kultūriniam priedui rašantis skaitytojų vertinamas ir laukia-mas kalėdines „kertines paraštes“.

Zigmo Degučio nuotrauka

Michel Ciry
Cincinnati Art Museum

Viešpaties gimimas

... prisiartino jai metas gimdyti, ir ji pagimdė savo pirmgimį sūnų, suvystę jį vystyklais ir paguldė edžiose, nes jiems nebuvo vietos užėjoje.

(Lk 2, 6-7)

Kaip pasitiksime Viešpatį Jėzų Kristų?

(Atkelta iš 1 psl.)

dėjo Dievo Sūnaus, net puolami žvėrių Romos kolisėjėje.

Per 20 šimtmečių Kristaus įtaka yra ryškiausia asmenims, paveikusiems ir tebepaveikiančiams kitus, ar jie būtų gyvenimo atnaujintojai (Pranciškus Asyzielis, Ignacas Lojola, Terešė iš Avilos), ar didieji mąstytojai (Augustinas, Tomas Akvinielis, Teilhard de Chardin), ar šiemis laikams įtakingi krikščioniško pasišventimo pavyzdžiai (Maximilian Kolbe, Dietrich Bonhoeffer, Edith Stein, Pranas Dovydaitis — pastebime, kad jie visi paaugojo savo gyvybę diktatūrų sukurtuose konclageriuose).

Kristaus įtaka gyvai atpažįstama ir kultūrų kaitoje: žmonės Jį suvokė ir tebesuvokia mąstysena, meną ir gyvenimą paveikiančiais, laiko nuotakas atitinkančiais įvairiais: Mesijas, Mokytojas, Karalius karalius, Nukryžiuotasis, Sielos sužadėtinis... Taikos kunigaikštis, Dvasios poetas, Laisvintojas, Kosminis Kristus, Visatos Žmogus... (Dr. Jaroslav Pelikan *Jesus Through the Centuries*, 1985). Žmonių gerove besirūpinantis Jėzus stipriai paveikė dėl Jo kitais besirūpinančiųjų mintis ir darbus socialinio teisingumo, šeimos, darbo, meilės, labdaros ir kitose visuomeninėse srityse (Dr. šio šimtmečio Katalikų akcijos, Krikščionių Darbininkų sąjūdžių steigėjo prelatu Luigi Civardi santrauka *How Christ Changed the World*, 1961).

Tai, kas pasakytą beveik vienu atsikvėpimu, ženklina 20 šimtmečių užsitęsusių idėjų, prakaito ir net kraujo srautą, kurio vėsmė yra vienas dieviškas Žmogus. Ir tai tik maža dalis.

Pasiekusi viršūnę, krikščionybės įtaka, deja, ėmė atvesti, atslūgti. Pakenkė pačių kai kurių krikščionių neištikimybė Kristui ir Jo Evangelijai: žemiški ir savanaudiški interesai privėdė prie krikščionijos skaldydamosi, idėjinis bei moralinis atitrūkimas nuo Tiesos idealo, pasinėsimas į pasaulį, pastangos apvaldyti žemę mokslu ir technika. Kai žmogui sekasi, paprastai jis pamiršta Dievą. 19-ajame šimtmetyje ėmė plisti kitoks „tikėjimas“, būtent, kad pats žmogus savo pastangomis, mokslu ir technika, be Kristaus ir Dievo, tobulės niekad nesibagiančia pažanga. Su didžiu optimizmu buvo įžengeta į 20-ąjį amžių.

Karai po karų ir jų pasekmės. Miestai paversti į griuvėsius. Milijonai žuvusių žmonių. Atomio karo ir žmonijos susinaiokinimo grėsmė. Visa tai įvykdyta pačia geriausia technika, tobuliausiomis mokslo išrastomis priemonėmis. Net genocidas, net mirties konclageriai... Ir tie „paremti“ mokslu. Dageiui Auschwitz konclagerio mirties kameros kažkaip tapo optimistinių modernių laikų laidotuvių simboliu.

Postmodernizmo laikai

Po viso to, stebėtojų tvirtinimu, prasidėjo postmodernizmo era. Pradėta nieku rimtai nebetikėti, jokių tikėjimų, net pačių savim. Iki tam tikro laipsnio, iki tam tikro laiko — iki tol, kol, nušlavus griuvėsius, vėl iškilo miestai. Ir gimė nauja karta. Ir vėl beveik tas pat. Tik kitu vardu. Ir vėl vieni tampa pačios žmonijos pažangos optimistais, o kiti, nesidomį idėjomis, veržiasi vien į tai, ką šis pasaulis siūlo, nes nemato (ar nenori matyti) kitko, dėl ko ver-

ta pasišvesti ar net gyventi. Visuomenė, civilizacija tapo marga. Vieni vaiko naujas „madas“, kiti pasitenkina tradiciniais „svarkais“: kuo gimei, tuo patogiai gali ir likti, be didelių pastangų. Kad ir iš vardo „katalikiškoji“ tradicija; nesvarbu, kad gerai išsimiegojęs, net sekmdienio popietę praeini pro tuščią katedrą, į kurią dar užėina turistai — iš kitų kraštų.

Iš paviršiaus tai marga pliuralistinė (daugialytė) visuomenė, kur ir širdis yra „pliuralistinė“, bet neretai užkariauta tik vieno valdovo — pasaulio.

Pokrikščionybės laikai?

Kai kas teigia, kad jau ne tik postmodernizmo, bet ir pokrikščionybės laikai. Jie siūlo idėją, kad pati krikščionybė, atidavusi visa, ką gali, visiškai išsisėmė. Netiesa. Ne krikščionybė išseko, bet žmogus nebepraugia prie jos. Jo „gyvenimo lygis“ — ne ekonominis, bet aspiracinis — tapo toks žemas, materializmo priplotas prie žemės, kad jis nei rankom, nei žvilgsniu, nei širdim nebeapsiekia to, ką Kristus pasiūlo. Nesileidę priplojami prie žemės šio šimtmečio žmonės, kaip Maximilian Kolbe, Edith Stein, Dietrich Bonhoeffer, Dovydaitis, įrodo, ką gali Kristus išgauti iš šiaip silpno, bet į Jį rankas, žvilgsnį ir širdį tiesiančio žmogaus.

Visai nenuostabu — nes nejaugi negalima tikėti, jog Kristaus vietininku esąs Jonas Paulius II dar tiki Dievo Sūnumi ir Jo prikeltą galia? Ir tikėtumės, visom pastangom ragina visus artintis prie Jo, artėjant Jo dutūkstančiam gimtadieniui. Jei Kristaus vietininkas nebetikėtų, tai tikrai jau būtų atėję pokrikščionybės laikai.



Corrado Cagli

Vatikano Šiuolaikinio krikščioniškojo meno muziejus

Prisikėlusis Kristus

„Nenusigąskite! Jūs ieškote nukryžiuotojo Jėzaus Nazariečio. Jis prisikėlė, jo čia nebėra...“

(Mk 16, 6)

Baigęs jiems kalbėti Viešpats Jėzus buvo paimtas į dangų ir atsistojo Dievo dešinėje. O jie iškeliavę visur šelbė žodį, Viešpačiui drauge veikiant ir jų žodžius patvirtinant stebuklais, kurie juos lydėjo.

(Mk 16, 19-20)

Eugene Hall
„Christian Art“, Graphic House, Inc.

Apleidimas

Šeštai valandai atėjus, visą šalį apgaubė tamsa iki devintos valandos. Devintą valandą Jėzus garsiai sušuko: „Eloji. Eloji, lema sabachtani?“ Tai reiškia: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?“

(Mk 15, 33-34)



Ferruccio Ferrazzi

Vatikano Šiuolaikinio krikščioniškojo meno muziejus

Kristus su savo mokiniais

... jie privertė jį pasilikti, prašydami: „Pasilik su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti...“ Tuomet jis užsuko pas juos. Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duonos, sukalbėjo laiminimo maldą, laužė ir davė jiems valgyti. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų...

(Lk 24, 29-31)

Kristaus gimtadieniui artėjant

Apaštaliname laiške „Tretiam tūkstantmečiui artėjant“ (1996) Jonas Paulius II nurodo, kad su Vatikano II Susirinkimu „prasidėjo tiesioginis pasirengimas didžiajam 2000 metų jubiliejui plačiąja šio žodžio prasme“. To Susirinkimo nutarimų turinys yra „be galo turtingas“ ir „naujas, anksčiau negirdėtas tonas, kuriuo jie pateikti, kaip skelbiantys naują epochą. Susirinkimo Tėvai kalbėjo Evangelijos, Kalno pamokslo ir Palaiminimų kalba... Todėl geriausias pasirengimas antrojo tūkstantmečio pabaigai yra naujas įsipareigojimas, kiek imanoma, iš tikimiau įgyvendinti Vatikano II Susirinkimo mokymą kiekvieno tikinčiojo ir visos Bažnyčios gyvenime“.

Kristaus vietininkas parinko patį veiksmingiausią būdą mus, žmones, uždegti, būtent, jis parodė, kaip kiekvienas iš dieviškosios Trejybės asmenų išskirtinai apdovanojo mus ir kaip kilniausiai į tai atsiliepiame, žmonių, atstovė Marija, ir kaip mes, Jos tikėjimo, vilties ir meilės pavyzdžiu sekdami, galime triušmeniu Dievui tinkamai atsiliepti. Popiežius atskyrė po vienerius metus kreipti ypatingą dėmesį į vieną iš Šventiausios Trejybės asmenų.

1997-ieji metai Jėzui Kristui

Šie 1997 metai skirti apmąstyti Jėzaus Kristaus, žmonijos Atpirkėjo, tikrovi. Popiežius siūlo gilintis į Šv. Raštą, nes „apreikštame tekste pats dangiškasis Tėvas mus pasitinka ir su mumis kalbasi, atskleidamas savo viengimio Sūnaus prigimtį ir savąjį žmonijos išgyvimo sumanymą“. Tikėjimu Jį išpažįstame, Krikštu Jo išganymo malonei atsidavę, krikšto pažadus vykdomė kasdien, vengdami blogio ir siekdami gerio su Juo. Butina yra gilinti žinias apie Kristaus asmenį. Tam labai naudingas yra naujasis Katalikų Bažnyčios katekizmas. Butina susipažinti ir „su klaidingomis nuomonėmis apie Kristaus asmenį ir išsiaiškinti prieštaravimus prieš Jį ir Bažnyčią“.

„Šventiausios Mergelės buvimas, jaučiamas visu pasirengimo laikotarpiu, itin pabrėžtas šiais [1997] metais, kurie išryškina Jos dievišką Motinystę“, nes „Marija visą laiką mus kreipia į dieviškąjį savo Sūnų ir iškyla prieš visus tikinčiuosius kaip išgyvento tikėjimo pavyzdys“.

Ekumeniniu atžvilgiu, atsiliepiant į Jėzaus maldą už savo mokinius, kad jie būtų viena“ (Jn 17, 11), reikia uoliai siekti visų krikščionių vienybės bendro tikėjimo ir krikšto pagrindu.

Savo pirmoje pastoracinėje enciklikoje *Žmogaus Atpirkėjas* (1979) Jonas Paulius II nuodugniau gvildena Dievo Sūnaus žmogumi tapimo reikšmę žmonijai: tik Kristuje pilnai atskleidžia žmogaus orumas ir paskirtis. Kitoje enciklikoje *Atpirkėjo Motina* (1987) Popiežius nurodo Marijos ypatingą vaidmenį atskiro žmogaus ir visos Kristaus Bendrijos gyvenime.

1998-ieji metai Šventajai Dvasiai

1998 metais dėmesys kreipiamas į Šventiausios Trejybės asmenį — Šventąją Dvasią, kurios slėpinį esmę Popiežius apibūdina kaip Asmenį-Meilę ir Dovaną. Ji yra „amžinas kiekvieno iš kuriančios Dievo valios kylančio augimo šaltinis, maloningo Dievo atsivėrimo tiesioginė pradžia“. Dievo Sūnaus

(Nukelta į 4 psl.)

Carlo Carra
Vatikano Šiuolaikinio krikščioniškojo meno muziejus

Pieta

Jau vakarui atėjus [...] atvyko Juozapas iš Arimatėjos, garbingas teismo tarybos narys, kuris irgi laukė Dievo karalystės. Jis drąsiai nuėjo pas Pilotą ir paprašė Jėzaus kūno. [...] nupirko drobule, nuėmė Jėzų nuo kryžiaus, įvyniojo į drobule, paguldė jį kapo rūsyje, kuris buvo iškaltas uoloje, ir užrūtinio angą akmeniu.

(Mt 15, 42-46)

Iš Martyno Mažvydo rinkinio — „Gesmes chriksczoniskas“

Gesmes ant Aduenta.

Hymnus Sancti Ambrosij.
Veni redemptor gentium, &c.
Nu tum der Heiden heiland.



At eit atpirtroyau šmonu.
Porodit pamos cistos waisur
Jeng siebetu wissas swetas:
Jog taip Diewas est gimditas.

Ne isch selas wicistofes/ Bet
tiekrai nūg Dwasses schwen-
tes/ Szodis Diewa šmogu sto-
ia/ Bei waisius pamos fideia.

Szwats simtus esti pamas/
Je cystums ios tūna est celas/
Szentlai šib ischminties ddyos
Gwew sawa fosti Diewas.

Eidams isch wieteles sawa/
Ich pamos cystofes tūna/ Die-
was bei šmogu est tikras/ Jeng
kelu citu linmas.

Nūg Tewa io ischcimas/ Te-
wop io adpenš sugrismas/ Jeng
pella prassiwaiszoia/ Su-
grisch atpenš fofan Diewa.

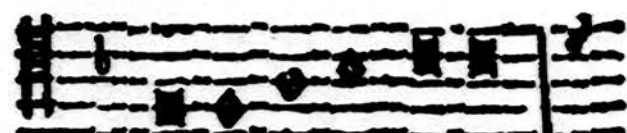
Diewai Tewui ligus esti/ No-
clat tūm apšwistaisi/ Šilpnis
bes musu tūnela/ Šcriptini wis
maci tawa.

Edzas tawa iau est šaistlas/
Irispinda nauias schwicsumas/
Kurio tamša negal aptemti/ Bet
wernai wis tur šibeti.

Garba buti Diewai Tewui/
Garba buti Jesui Diewa sumi/
Garba buti ischwentai Dwasei/
Duscha musu palumintoici/
Amen.

Gesime Ape Nauda Atei-
ma Diewa Sumaus ant swie-
ta/ ant balša/

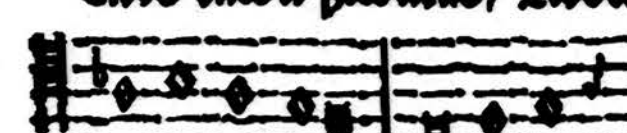
Aue Hierarchia celestis & pia &c.
Menschē findet merd eben/
Was da sei dein leben.



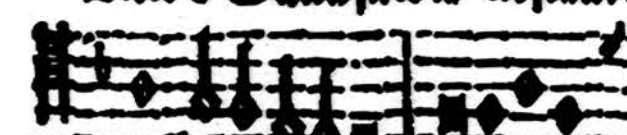
Atmint šmogu bebnas/



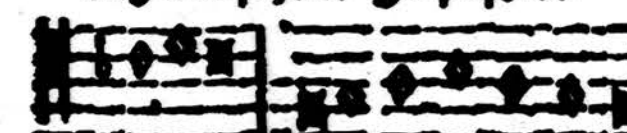
Kots tawa šiwatas/ Kodel



Diews Sum sawa/ Atsimte



nūg aufschta/ Je pašate



šmogu/ Antšho swieta wargu.

Todel ieib mokintu/ Mus sa-
wesp prigreschtu/ Vē ghtetus nū
mirtu/ Mums malone gantu/
Diewep mus apteisintu/ Je vsch
mus wis melstu.

Jeib per Szodi sawa/ Je per
Dwasse schwenta/ Musump
Pons Diews ateitu/ Mums
šmutniems ant dzaugsmu/ Musu
schiedie butu/ Malonei giwentu.

Li dūt dwassei wieta/ Je dirbl
ta Diews priesaka/ Atwert tieta
schirdi/ Jeng Kristus per Szodis/
di/ Nu ing taweineis/ Tawa
schirdie giwens.

Potam šmogu dabot/ Die-
wui pats nūsidūt/ Schwenta tū
na westi/ Prieschghi nesisstenti/
Bet wissad io wale šels tawa
schirdie.

Diewa meite rodit/ Je darbu
ghi garbint/ Bei per wissus war-
gus/ Buderus but it kantrus/
Jeng tu tem tiek dakti gali passia
megiti.

Je šmogu nites/ Diewa meite
te gausi/ Dūs tau aptureti pata-
ghinga schirdi/ Bei priedes tau
šentla/ Amšina šiwata.

Czia daug tūri kensiti/ Tawa
norus drauski/ Je ant wissu scha-
iu/ Karausi šu welnu/ Bet alga
turefi/ Kaip tatai perkenfi.

Nes Pons ateis taw- sp/ Per
šmerti yms sawesp/ Dusche at-
širs tawa/ Ant amšina dzaug-
sma/ Je kaip truba trubis/ Roš-
nas tūnas šelsis.

Ateis Pons kunischkai/ Macz-
nai it ponischkai/ Nūg dangaus
ghis nūšengs/ Kalbs it netiles/
Tars tau bei ant kofna/ Kurie io
nesch iunga.

Pašlowinti eiket/ Podeschinas
stoket/ Eiket ius apstirti/ Naujei
perginditi/ Mana karalston/
Jums senci gatawon.

Tada busi linmas/ Je nūg mu-
tu walnas/ Štaistu tūna gausi/
Ten šu Ponu eisi/ Pilns dzaugma
linmibes/ Kuns taip Saula šis-
bes.

Ger tam tūri Diewas/ Traut
dādams dowanas/ Jeib Chrišiu
prieimtu/ Szodzinio tiketu/ Ape
ghi Diews rūpin/ Sawo meile
šiprin.

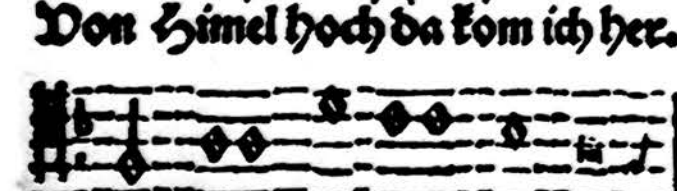
Kurs nielu tūri Diewa/ Je Su-
nu io miela/ Jesu Chrištu Pona/
Gelberaghi sawa/ Tas tur taip
šinoti/ Jog peklo tur detri.

Pone Jesau ateit/ Symones
tu priprowit/ Jeng tawa wale
šels/ Su tawimi ilses/ Garbins
tawa warda/ Ant amšu amša/
Amen.

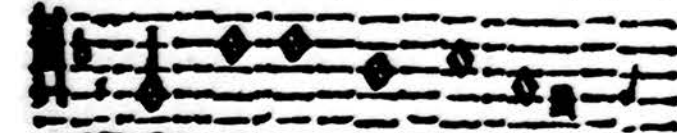


Sesuo M. Mercedes Angelas

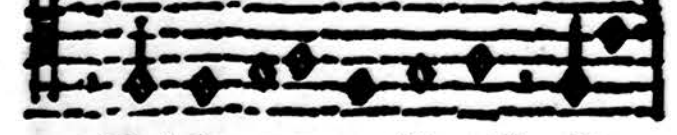
Wailelu Gesime ape ber-
neli JESU ischminta isch Euang-
gel. Luc. II. Paguld. ant
balša Kaip šelasi.
Don Himmel hoch da kom ich her.



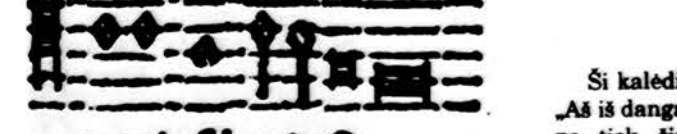
Ich dangaus ateimi aufschta/



Neschu iums nu daug gera/



Taip daug gera asch neschu/ Ape



tatai asch gedofiu.

Bernelis est iums vschgia-
mes/ Ichgi Pannas cystofes/
Bernelis est taip grašus/ Jusu
linmibe ghis bus.

Tas est Kristus musu Die-
was/ Kurs gelbt isch kofnas be-
das/ Jusu duscha ischganims/
Je wissu ghreschnu apcystims.

Ghis atinesh iums ischga-
nims/ Dangui pagatawita/
Jeib ius šu mūmis dangui/ Gi-
wentumbit amšinai.

Pašinket nu tikrai šeklus/
Edzas iegi wistklus/ Terassit
ghi padeta/ Kurs swieta nesch it
walda.

Todrin linmi wissi bukem/
Su piemenimis eitem/ Weides-
kem ta Diews dawē/ Sawo
miela Suneli.

Waisdet ten o mana duscha/
Dabot tas gul edzoša/ Kaip šai-
stus est Bernelis/ Tas mielas Je-
šulelis.

Sweits bug o brangusis
Jesau/ Kurs ghreschnu ne papei-
ši/ Ant dargu manesp ateisi/
Kaip tau asch atdetawosin.

Ach Pone wissotin daktu/
Kaip stočesi taip masu/ Jog ga-
li ant šausa šena/ Kuri Jauris/
Affils walga.

Jeib tas Swiets didzans
platešnis/ Aurins butu fida-
brins/ Wiewol est tau labai ma-
šas/ Kaip lopischelis aufstas.

Aromits tawa it schilki/
Stabus schens it wistklai/ Ant
turio tu schwents karalan/ Di-
džaghil taip tawa dangui.

Taip Pone esti pameges/
Man tešibe parodes/ Jog macis
it cystis swieta/ Ugelbt po ali-
mis tawa.

Ach mans mielas Jesuleli/
Klot tau schwenta patalki/ Ula-
na schirdie ilseti/ Jeng tawes ne-
gales mifchti.

Todel asch nu linmas busi/
Wainai plešhdams gedofiu/ Je
todas subdams tawe/ Gedofiu
šaldze gesime.

Ant šausem Diewai but gar-
be/ Kurs mums simu sawa da-
we/ Del to dzaugesi Angelu
palks/ Tokins naujus metus gieši
mums.

Si kalėdinė giesmė — vokiškai „Von Himmel hoch da kom ich her“, lietuviškai „Aš iš dangaus čion ateinu“ (dabartiniam Lietuvių evangelikų liuteronų giesmynui po tiek šimtų metų tebėra giedama daugelyje krikščioniškų bendruomenių bažnyčiose, ne tik mūsų cikagiskėje „Teviskės“ parapijoje, bet — angliškai — po visą kraštą, įskaitant ir Romos katalikus.

Dvi Žemaičių monografijos

JURGIS GIMBUTAS

Gautos dar dvi lokalinės monografijos iš Lietuvos. Tai yra stambūs daugelio autorių leidiniai. *Jurbarkas — istorijos puslapiai* turi nedaug kraštotyrių bei etnografinių temų. Vyrąja istorija. Seda: *parapijos istorija ir dailės paminklai* neapsiriboja pavadinimo tematika. Jam skirta apie trečdalią knygų, o kiti straipsniai apima įvairias istorines ir kraštotyros temas.

Jurbarką sudarė ir redagavo Arnoldas Piročnikas su komisių talka. Išleido „Pradai“ Vilniuje 1996 metais, gavę daug finansinės paramos iš šalies. Ilustracijų palyginti nedaug. Jos visos tekste, nenumuotos. Formatos didokas, 17 x 24 cm, kietai įrasta, su pauksinta nugarėle ir popieriniu aplanku. Tiržas nenurodytas. Pridėtas sulankstomas Jurbarko apylinkės spalvotas žemėlapis su daug vietovardžių, upėvardžių ir miškų vardų. Mastelio nėra. Žemėlapi sudarė F. Kavaliūtė ir L. Kavaliauskienė. Grafiniais simboliais parodyti gamtos, kultūros ir atminimo paminklai. Knygos pabaigoje įdėtas dvylikos rėmėjų sąrašas. Žmonės aukų po 50 iki 800 dolerių ir nuo 200 iki 12,000 litų. Po 20,000 litų davė Jurbarko rajono savivaldybė ir Lietuvos Kultūros ministerija.

Jurbarko bibliografinė metrika labai trumpa: „Knygoje pasakojama apie Jurbarko miesto ir jo apylinkių istoriją, žmones, kultūrinę veiklą. Knygos autoriai — daugiausia jurbarkiečiai ar iš Jurbarko kilę šiuo metu Lietuvoje žinomi mokslo ir kultūros žmonės“. Pratarmėje suminiuoti keturi autoriai, žinomi mokslininkai, „tolesni kaimynai“. Išspausdinta 34 autoriniai straipsniai. Pradedama geografijos ir proistorės apžvalgomis. Toliau Algirdas Baliulis panagrinėja Jurbarko istorinius dokumentus ilgoje 37 puslapių studijoje, pridėjęs išsamius 333 pozicijų spausdintų ir archyvinų šaltinių sąrašus. S. Algimanto Miškinio studija „Jurbarko urbanistinė raida iki 1940 metų“ tai pat atremta į archyvinus šaltinius ir turi 20 paveikslų, 151 bibliografinę poziciją, iš viso 26 puslapius. Ki-

JURBARKAS



Istorijos puslapiai

ŽEMAIČIŲ AKADEMIJA
VILNIAUS DAILES AKADEMIJOS DAILETOS INSTITUTAS

SEDA

PARAPIJOS ISTORIJA IR DAILĖS PAMINKLAI

Žemaičių praeitis

5

tos dvi stambios studijos yra trijų autorių „Mokyklų istorija nuo XVI a. vidurio iki XX a. pradžios“ (35 puslapių) ir šešių autorių „Kultūrinė veikla“ (30 puslapių). J. Matusevičiaus 25 puslapių straipsnis „Jurbarko apylinkių partizanai“ iliustruotas septyniomis nuotraukomis. Likusieji straipsniai trumpesni, ne vienodos reikšmės. Keturių autorių „Katalikų parapijų istorija“ apima Jurbarko, Skirsnemunės, Girdžių ir Vertimų bažnyčias. Dar yra po straipsnį, skirtą evangelikams liuteronams ir žydams (autorius Chaimas Jofė).



Seda — šventoriaus koplyčia ir nauji kryžiai 1995 metais.
Jurgio Gimbuto nuotrauka.



Grūstės kapinėse varpinė ir medinė koplyčia 1996 metais.
Jurgio Gimbuto nuotrauka.

Trisdešimt knygų puslapių užima žymiųjų jurbarkiečių biografijos ar trumpos žinios apie juos. Taip susipažįstame su šiais: Baltrušaičiai, Vincas Grybas, Konstantinas Glinskis, Aleksandra Gustaitienė, Antanas Sodeika, Aldona Stempuzienė, Antanas Šabaniauskas, Antanas Tamošaitis (ne dailininkas, o buvęs Teisingumo ministras) ir dar keli, tarp jų vienas šios knygos mecenatų, Simas Velonskis. *Jurbarko* monografija užbaigiama apžvalgomis apie sveikatos ir socialinę rūpybą, verslus, elektrifikaciją, vestuvių papročius ir trijų žmonių atsiminimus. Išsamus knygoje paminėtų žmonių vardynas net 35 puslapių.

Šis turiningas veikalas nėra pirmasis apie Jurbarką. 1979 metais Čikagoje buvo išleista Antano Giedriaus-Giedraičio paruošta kraštotyrinė ir atsiminimų knyga *Mūsų Jurbarkas*, iliustruota, 222 puslapių. Naujasis veikalas dvigubai didesnis ir turiningesnis autorių bei temų gausa. Kitaip ir negalėjo būti atgyjančioje nepriklausomoje tėvynėje.

Panašios apimtys kitas čia nagrinėjamas veikalas yra *Seda* — straipsnių ir dokumentų rinkinys, skirtas Sedos istorijai, jos apylinkių ištyrimams, trims dvarams, bažnytinei daili, asmenybėms, paminklams, folklorui, šnektai. Seda yra Mazeikių rajono miestelis, apie 120 kilometrų į šiaurę nuo Jurbarko. Pilnas knygos vardas: *Seda — parapijos istorija ir dailės paminklai*. Sudarytojai: Adomas Butrimas ir Povilas Švėrebas su redakcine komisija. Išleido Žemaičių akademija ir Vilniaus Dailės akademijos dailėtyros institutas Vilniuje 1997 metais. Tai yra „Žemaičių praeities“ serijos penktoji knyga. Parėmė Lietuvos Kultūros ministerija ir Mazeikių rajono savivaldybė. 328 puslapiai, gausiai iliustruota tekste ir 24 puslapių spalvotų nuotraukų tarpas. Tiržas 1,500. Formatos didelis: 20 x 27 cm. Minkšto viršelio vidinėje pusėje duotas Sedos ir apylinkių žemėlapiukas be mastelio. Ryškiai išspausdinti smulkūs vietovardžiai ir upėvardžiai, kaip Varduva, Kvistė, Šerkšnė, Viešėtė. Viršelyje — didelė spalvota Sedos medinės bažnyčios nuotrauka su jos atspindžiu vandeny.

Knygoje sudėti 44 autoriniai straipsniai, šaltinių sąrašas ir asmenvardžių rodyklė. Yra anglišku santraukų penki puslapiai. Knygos svorio centrą sudaro 12 straipsnių, 71 puslapis ir daug iliustracijų apie Sedos parapijos bažnyčią. Jos meno turtais skirtas spalvotasis interpas. Apie tai rašo devynios moterys ir du vyrai. Vienas straipsnis — „K. Varnelio stacijos Sedos bažnyčioje“, parašytas Sonatos Kučinskaitės, gali būti įdomus čikagiečiams, nes jų tarpe gyvena sūnus dailininkas profesorius Kazys Varnelis, dabar gyvenąs Stockbridge, Massachusetts. Religinę knygų tematiką pratęsia straipsniai apie geležinius kryžius ir Sedos kalvius, apie varpus ir Šv. Jono bažnytelę, apie Grūstę (vietovė minima tryliktame amžiuje). Rašoma ir apie Sedos žydų sinagogas ir apie senojo lietuvių tikėjimo šventvietes.

Kita svari knygos dalis skirta dvarams. Apie Sedos dvarą šešioliktajame amžiuje rašo Vacys Vaivada. Renavo ir Plinkšių dvarus nagrinėja architektė Nijolė Lukšionytė-Tolvaišienė dviejuose straipsniuose. Šių dvarų pastatai gerai išsilaikę ir turi meno vertybių, didelių parkus. Žinomas autorius Vytautas Mažiulis nagrinėja Sedos

vardo kilmę iš žodžių sėdėti, sedula. Algirdo Baliulio studijai „Iš Sedos praeities“ skirta 16 puslapių. Trumpiau rašoma apie buvusius Sedos popierinius pinigus ir apie nepriklausomybės paminklų. Vytauto Didžiojo 500 metų jubiliejinių paminklų, tebestovintį Sedoje, suprojektavo, pastatė ir padovanojo akmenkalys Povilas Bielskis (1900 - 1995).

Karinei ir rezistencijos temai skirti: V. Jankausko straipsnis „Sedos komendantūros veikla 1918 - 1919 metais“, V. Kazlauskio — „Kautynės, pagarsinusios Sedos vardą“ (1944 metų rudenį), K. Misiaus — „Stalininės represijos ir kovos už laisvę Sedos apylinkėse“ (20 puslapių studija). Barstyčių būrio partizanų sąrašas yra trys broliai Gimbutai ir jų broliai kitomis pavardėmis — du Bružai ir du Skurvydai. Iškilų sėdiškių asmenybių atminimui rašoma apie 46 žmones, trumpei, po keletą eilučių; septyniems įdėti ir jų atvaizdai. Suminėjus šešis: poetas kun. Leonardas Andriekus, dailininkas Paulius Augius, rašytojas Paulius Jurkus, rašytojas Marius Katiliškis, generolas Povilas Plechavičius, partizanų pulkininkas J. Vitkus-Kazimieraitis.

Ilgiausias Sedos knygos straipsnis yra Povilo Švėrebo „Sedos vidurinė mokykla 1921 - 1935 metais“. Ši studija turi 42 puslapius, 31 gerai dokumentuotą fotografiją, devynias rašytinių dokumentų faksimiles. Galėtų sudaryti atskirą knygėlę ar bent atspaudą. Autorius naudojosi Lietuvos centriniu archyvu, kur išsaugotos 107 bylos apie Sedos mokyklą. Poikus leidinyje toji Sedos monografija, galbūt pranokstanti anksčiau nagrinėtą *Jurbarką*.

Kaip pasitiksime Viešpatį Jėzų Kristų?

(Atkelta iš 2 psl.)

„Isikūnijimas yra šio augimo, šio dieviško atsiverimo viršūnė“.

Rengiantis švęsti tą didįjį jubiliejų yra būtina pažinti tiek Šventosios Dvasios buvimą, tiek veikimą, nes kaip Jos veikimu įvyko Isikūnijimas, taip Jos veikimu vyksta ir Apsireiškimas. Ji Kristaus Bendruomenę vainikavo Sekminėse, o dabar Ji joje veikia „tiek sakramentais, pirmiausia per Sutvirtinimą, tiek per daugybę charizmų, uždavinių ir tarnysčių, kurias Ji pažadina Bažnyčios gerovei“.

Kiekvienas krikščionis Šventosios Dvasios veikimą ypač patiria per Sutvirtinimo sakramentą, o vilties dorybės pasitiki- ma Dievo pažadu, kad Jis apšviestą suteiks Dvasios dovanų pasiekti amžinąjį gyvenimą.

„Marija, Šventosios Dvasios veikimu [...] pradėjusi Isikūnijusį Žodį“, visą gyvenimą liko „nuolanki vidiniam Šventosios Dvasios veikimui“. Ji išlaikė gyvą viltį ir pasitikėjimą Dievo pažadu, tapdama vilties dorybės pavyzdžiu visiems žmonėms.

Šventoji Dvasia yra pagrindinis Bažnyčios vienybės bei jos evangelizacijos veiksnys. Jonas Paulius II skatina visus Jos malonėje siekti vidinės Bažnyčios vienybės bei vienyjimosi su kitais krikščionimis.

Anksčiau parašytoje enciklokoje *Viešpatį ir Gaivintoją* (1986) Jonas Paulius II nuodugniau atskleidė Šventosios Dvasios vaidmenį tiek Dievo Sūnaus masijinėje misijoje, tiek Jo Bendrijos pašventime, tiek pa-

vienu Bendrijos narių gyvenime.

1999-ieji metai Dievui Tėvui

Paskutinieji, 1999-ieji metai yra skiriami priartėti prie Dievo Tėvo, nepagalėjusio savo Sūnaus, bet Jį išsiuntusio ir žmonių tarpa gyvybės auka juos išgelbėti. Norintieji išganydami dabar per Kristų susitaikydami grįžta pas Tėvą.

Jonas Paulius II skatina ypač tais metais pasinaudoti atgailos, susitaikinimo galimybe per Kristaus įsteigtą atgailos sakramentą Tėvo atsiprašyti ir grįžti pas Jį. „Visas krikščionio gyvenimas yra tartum ilga maldinga kelionė į Tėvo namus“.

Meilė yra tas motyvas, kuriuo atsiliepiama į Dievo Tėvo meilę. Popiežius konkrečiai nurodo, kas ta meilė turėtų būti: rūpinimasis „vargšais ir atstumtąsiais“, siekis taikos ir teisingumo, parama šeimai ir santuokai... „Betina [...] priešintis sekuliarizmui [...] civilizacijos krizei, kuri labiau regima technologiškai pažangiam Vakaru pasaulyje ir pasireiškia vidiniu skurdą bei nusigrėžimu nuo Dievo“. Tėbūna vykdomas pasipriešinimas, kuriant „visuotinėmis, pilnai Kristuje atskleidžiančiomis, taikos, solidarumo, laisvės ir teisingumo vertybėmis pagrįstą meilės civilizaciją“. Ekumeninėje plotmėje dera bendrais susitikimais vesti dialogą su nekrikščionių (kaip, pavyzdžiui, žydų ir musulmonų) monoteistinėmis religijomis.

Dievas Tėvas išrinko Mariją tapti savo paties Sūnaus, tam-

pančio žmogumi, motina ir padėjėja žmonių išganyto darbe. Visiškai atsiduodama Jo valiai, ji Jam pakluso iš meilės Dievui ir žmonėms. Ta patia meile ji šiais laikais ragina Dievo vaikus „sugrįžti į Tėvo namus“.

Daug plačiau apie žmonių sugrįžimą pas Dievą Tėvą Popiežius rašo enciklokoje *Apstus gailėtingumo* (1980). Joje atskleidžiamas Dievo Tėvo gailėtingumas, apreiškimas Sūnaus tapimu žmogumi. Dėl to Popiežius skatina visus to Dievo gailėtingumo maldauti bei jį artimo meilės darbas savo gyvenime išreikšti.

Į gimtadienio džiaugsmą

Naujamiesiems šeimoms visada įneša naujovių jo laukusiems — didelį džiaugsmą, bet ir naujus ryšius, uždavinius, prasmę gyventi, pilnesnę vertę namų židiniui.

Dievo Sūnus, tapęs žmogumi prieš 2000 metų, buvo naujagimis, bet tokiu ir lieka, įnešęs „naujųjų“ net į patią Šventosios Dvasios Trejybę, o tuo labiau — į žmonių. Abi „šėimos“ (tai sakoma vaizdingumui, analogiškai) — Dieviškoji Trejybė ir Jos sukurtoji žmonija — tapo glaudžiau sujungtos. Džiaugsmas perliejo Dieviškąją Tikrovę, o taip pat sukėlė didžias galimybes žmonijai: naujus ryšius, uždavinius, naują prasmę gyventi, pilnesnę vertę jos naujų namų židiniui.

Šventčiausioji Marija jau yra viso to pilnai paveikta. Dėl to ji mums pavyzdys. Dėl to ji mums pavyzdžiui kelia Kristaus vietininkas. Dėl to ir ji pati taip motiniškai rūpinasi, kad ir mes būtume pilnai tą galimybių paveikti.

Laiko tėkmėje metai yra kaip begyvendinamų galimybių laiptai, kuriais mes savo pastangomis ir Dievo pagalba žengiame — Dieve, duok — aukštyn, vis arčiau Jo. Čia glūdi tikras naujumas ir tikros ateities viltis. Viltis — pats Gimsmas. Ir viltis — mūsų patį pilnesniam gimimui.

Ta prasme, Kristus — visada tas pats, „vakar, šiandien ir rytoj“, bet, mūsų atžvilgiu, visada naujas savo teikiamomis galimybėmis ir iššūkiais. O Jo iššūkiai visada lydimi Jo galios, kuri keičia į Jį tuos, kurie Jam ir Jo galiai atsiveria ir atsiduoda. Ta prasme, ir mes Jį sekdami Jame gimstame — į pilnatvę, ir Jis Dievo malone ugdoma antgamtinė gyvybė gimsta mumyse.

Tad Kristaus laikai yra ne tik nepasibaigę. Jie dar nėra nei pilnai prasidėję. Jo laikai dar vis tebeateina ir tebetampa. Ir jie, jei trokštame ir jei vis labiau trokštame, mus ves į didėjančią Kristaus ir mūsų gimtadienio džiaugsmą.

LITERATŪRA

Jono Pauliaus II apaštalinis laiškas „Trečiajam tūkstantmečiui artėjant“, 1996. Plačiau apie pagrindines tiesas ir ruošiamą šiai su- kaktai, žr. jo pastoracines enciklikas *Žmogaus Atpirkėjas* (1979), *Apstus gailėtingumo* (1980), *Viešpatį ir Gaivintoją* (1986) ir *Atpirkėjo Motina* (1987).

Lietuvos vyskupų-ganytojų laiš- kai, ruošiantis švęsti 2000 metų ju- biliejų: „Jėzus Kristus: tikėjimo pradžia ir pabaiga“ (1977).

Vatikano II Susirinkimo doku- mentai, ypač dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Tautų viiesa* ir pas- toracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Džiaugs- mas ir viltis*. Taip pat: *Naujasis Katalikų Bažnyčios katekizmas*.

Kęstutis A. Trimakas, *Dylyka atsiliepių į Dievo meilę*. (Kaunas, 1995). Pagrindinės tiesos ir kristi- nio gyvenimo kasdienos praktika, atitinkanti Jono Pauliaus II pas- toracines enciklikas ir apaštalinį lai- šką „Trečiajam tūkstantmečiui ar- tėjant“.



Yonė Young (Kvietytė) „The Art Wall“ 1994 vitražas 10' x 15'. Iš šiais metais įvykusios kanadietės dailininkės parodos.



Magdalenos Birutės Stankūnienės paroda atidarant, spalio 18 dienos vakarą Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, Illinois. Algimanto Kezio klausos parodos atidarymo dalyviai.

Jono Tamulaičio nuotrauka